

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 de Vulgari substitutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

nulla quarta deducta secundum Bartolum, in l. militis codicillis, de milit. testa. P. Ludo. Rom. consil. 179. colum. 13. Quod & aliqui pro-rogant ad relicta ad pias causas, vt quæ habent fauorem libero-rum: quod tamen reprobat Baldus, in l. 1. §. si. d. hic quare an here-ditas. C. de sacrosan. eccles. Guill. Bened. ad d. ver. adiciens: vt e. Al-terocha, nu. 5. in ver. testamentum, 3. Tertius, in militis codicillis, l. militis codicillis, de milit. testa. P. ¶ Directa ¶ substitutio verbis di-rectis fit, quæ autem directa sunt, copiose explicat Guil. Bened. in 2. par. repet. ca. Raynutius, ad ver. eadem succederet. fere per totum. Ea porro, vel ciuilia, vel non ciuilia dici solent. Ciuilia di-recta primum habentur ea, per quæ adiri potest hereditas, nulla petitione ab alio medio facta, vel iure ciuili vel prætorio, l. cum heredes, de acquir. posse. P. Potissimum in Gallia, vbi le mort. fait le vis. Late Chassan. in rub. des successions, §. 1. in consuetu. Bar. Quæ ta- men consuetudo non habet locum in substituto, qui non laici-fer, seu possessionem non accipit ab here de mortuo, sed ab ipso testatore, item Chassan. §. 4. eius. tit. ad ver. Et font. fait, vsque ad ver. sed iuxta prædicta quæro. 2. Verbum, per quod immediate succeditur testatori, directum habetur, l. eam quam, C. de fideicom. veluti verbum, moriatur, vt in cap. si pater, de testa. in 6. 3. Verbum, quod alterius excludit ministerium, directum dicitur, l. si quis ita, de vsufruct. in P. vt, Adicio, si talis moriatur, bona mea tali adicio, tit. de eo cui li. cau. bo. adici. ap. Infamia. l. 2. de fideicom. liberi. P. Idem in verbis, Ad iudico. l. sed fides, com. diuid. §. si. de offi. iudic. Assigno, §. 1. de vsu. liber. ca. 2. de offic. ordin. in 6. l. qui pars, de acquir. hered. l. 1. quan. non pet. par. C. Accrescat. si testator dixerit, Cedo. constituo. restituo, Bal. in l. humanitatis, C. de impuber. do. distribuo: qua ipse tes-tator tunc sibi arrogat executionem, & donare est accipientis facere, §. sic itaque, de act. Item, instituo, vt constat ex titulis de he-redibus instit. heres esto, Bar. in l. centurio, num. 15. de vulg. P. dicitur ciuilia hæc putat Bartol. quod a lege duodecim tabularum fuerint introducta, Bartol. in dicit. l. centurio. Vt alia non ciuilia quæ ali-unde habent inuentionem, vt, Dominus est, l. verbis ciuilibus, de vulgari. & quæ diriguntur ad substitutum, vt, Ipse manu iua ca-piat, & non ab alio, dicit. l. eam quam. Quod ad me pertinet, nec verbosas fuisse leges duodecim tabularum mihi persuadeo: ne-que vile immorari in istis verborum differentiis & occupatio-nibus, de quibus controuertunt interpretes, num ciuilia vel non ciuilia sint: cum & indignum hoc leges nouæ existimauerint, l. quoniam indignum, 15. de testam. Cod. l. in legatis, Cod. de legat. ¶ Indirecta ¶ verba quæ sunt, recte ex superioribus colligi pos-sunt lege contraria, quando per ea res a testatore recta non transeunt in aliquem, gloss. in l. 2. ad ver. adiciones, Cod. commu. de leg. Dicuntur & precaria & fideicommissaria, qualia dicunt, resti-tuant, l. coheredi, §. cum filie, de vulgari. & alia, in l. fundi Trebatiani, de vsufru. legat. P. vt detur, distribuantur, quando talis decesserit, tali, Bartol. in l. centurio, num. 20. & 21. de vulgari. l. cum quidam, de leg. 2. l. verbum reddendi, de verborum significat. reddatur, Bar. in dicit. l. centurio, num. 45. volo. cupio. mando. fideicommitto, §. final. de sin-gul. reb. per fideicom. relic. l. 2. Cod. comm. de leg. ¶ Quibus ¶ addere licet verba communia, quæ & directe & oblique intelligi possunt: qualia putant, remaneat. l. si cum ante, Cod. de donation. ante nupt. reuertatur seu redeat, l. 1. de donat. l. 2. de aliment. & ciba. legat. P. perueniat, Archid. in ca. cum qui, de preb. in 6. l. 2. §. peruenisse, de rei vind. l. heredes mei, in 1. l. cum ita, ad Senatus. Trebell. vbi dire-ctum est, perueniat: & obliquum, in l. fideicommissum, §. hæc verba, de leg. 3. l. heredibus, §. fin. & dicit. l. heredes mei, §. cum ita, heres esto, l. final. Cod. de hered. instit. His omnibus addit exempla Guil. Bened. in cap. Raynutius, par. 2. ad ver. eadem impuberi, numero decimo quinto, de testamen. De verbo pertinet, & Bart. in l. Cen-turio, de vulgari. numero quadragesimo nono, de verbo. habeat, numero quinquagesimo, de verbo. remaneat, 51. de verbo. succedat, 52. de verbo. reuertatur, 53. deuoluatur, 54. & de aliis sequen-tibus numeris, quæ si scrupulosius videre desideras, eum consu-lito. ¶ Obseruabis ¶ autem in dubiis communibus verbis, inspi-ci substitutiones, quibus adiciantur, directe ne sint an oblique: vt si in pupillari ita dictum, Si filius meus heres non erit, hereditatem meam restituat Titio, directe intellige: quia ibi est facti restitutio non iuris, l. inter omnes, in m. l. a. gl. qui satis. cog. Item in dubia men-te testatoris, pro directe fit interpretatio gloss. in d. l. verbis ciuilib. si tamen de voluntate constet ea, vt potior sequenda, l. cum vi-rum, C. de fideic. l. cum questio, in princ. & fin. C. de lega. l. in conditio-nibus, & l. Publius, de condi. & dem. l. 2. C. com. de lega. Et sententia verbis præponenda, vt animus corpori, c. sedulo, 38. dist. Mutat & proprietatem verborum non solum mens loquentis, sed & vsus

loquendi, l. Labeo, de supel. legat. P. c. quamquam. 2. q. 7. c. quamuis, de verborum signific. qui ex consuetudine maioris partis incola-rum ciuitatis, vel loci penditur. Panormit. in c. ex parte, & ibi gloss. in ver. primo casu, de censib. nisi ad vsum loquendi testantis nos referamus, qui solus sufficit, l. librorum, §. quod tamen Cassius, de leg. ¶ Subdiuiduntur ¶ rursus substitutiones directæ, gloss. in §. quæ ratione, de pupill. gloss. in ca. Raynutius, in ver. abique liberis, de tes-ta. in sex species, in vulgarem, pupillarem, exemplarem, milita-rem, compendiosam & reciprocam. Quibus alias addit tres Ma-rius Salomonius, ad l. Gallus, de liber. & posthum. Aquilianam, Velleianam, & ex consilio Iuliani. De Aquiliana dicit mentio-nem fieri in principio l. Gallus Aquilius, de liber. & posth. P. De Velleiana, in §. & quid si tantum, & §. nunc de lege Velleian. eiusdem legis. De Iuliana, in §. si. eiusd. l. Sed inibi animaduerte, casus illius legis pertinere potius ad conditionalem institutionem, quam ad substitutionem, vt docetur ex lege si mater, §. 1. de vul-gar. P. Et quamuis substitutio sit condicionalis, scilicet secundi heredis institutio: tamen non conuertitur propositio, vt omnis condicionalis institutio sit substitutio. ¶ Addo ¶ duas tantum mihi principales substitutiones videri, vulgarem & pupillarem. Ceteras autem ad has referri, vel ex his compositas: vt exemplaris, exemplo pupillaris inducta. Militaris vtraque esse potest spec-iali iure: compendiosa & reciproca, vtraque; continere possunt. Ideo in Pandectis, titulus substitutionum, in epigrapha de istis duabus meminit, De vulgari & pupillari substitutione. Et in insti-tutionibus iuris ciuilib. duo tituli tantum. De vulgari & De pupil-lari. Quæ quamuis vera sint, tamen facilioris explanationis gra-tia, de vtriusque speciebus separatim Deo fauente agemus.

De vulgari substitutione. Cap. 12.

1 Vulgaris substitutio quare inducta, vnde dicta quæ sit, diuisio in expressam, & mixtam, & mixtam, & quæ vtraque formule v-triusque, & finis. Nu. 2. & 5.

4 Substitutio casus expressæ ad porrigitur ad omnißum.

6 Substitutio vulgaris num in Gallia locum habeat, & quando, & num. 7.

Vulgari ¶ substitutio, vt paucis dicam, ideo dicta, quod vul-go a quolibet inter testandum fieret, ne metu ex defectu heredis instituti primi intestatus fieret, & ex lege Papia ad fitem bona deferrentur, l. vni, in princ. de cad. tol. Facile enim probatur l. C. hanc testatorum providentiam. Cum enim concessis-sent, vt vti quisque legasset super familia pecuniæ suæ, ita us es-set, l. verbis, 12. tabel. 100. de verbor. sign. P. necessario permitti o-portuit, vt quibus permisa institutio heredis, permitteretur & cautio, ne sine herede decederet deficiente primo, vel ante mortem testatoris, vel ante aditam hereditatem, vel eo repudi-ante. Atque satis constanter veteres decreuerunt, testamento-rum iura ipsa per se firma esse oportere, Cuius in l. illa institutio, 32. de hered. instit. P. Eadem ratione quotidianam quaestionem, vul-garem dici nemo dubitat, de qua & vulgus quærat, l. vulgaris est questio, & l. si seruus nauem, de surr. P. Hinc & vulgarem modum loquendi, l. si quando, de vulg. §. 1. l. cum vulgari, de do. præleg. Vel vul-garem substitutionem dicemus, quod ius commune sequatur, vt in l. dicit, §. extra, de iure fisci, P. ¶ Distin- mus ¶ autem eam, vt sit substitutio directa, sine aliquo speciali, facta in locum & sub-stitutum, l. potest, 36. de vulg. §. 1. eod. apud Instin. instituti. Circumci-do hic, vt opinor, superflua adiecta a Iafone, Azone, & ceteris: vt, Quæ a quolibet & quilibet, &c. Vbi excitatur pugna de lana ca-pina. Nostra verba, sine aliquo speciali, vtrumque; demonstrant, & ab idoneis tantum fieri ostendunt, & idoneis, iuxta l. vt grada-tim, de muner. & honor. P. Separantque a pupillari, exemplari & militari, vbi specialia inuenies, in prima, pupillari, l. moribus, de vul-gar. in secunda, furiosi, l. humanitatis, de impuber. Cod. in l. ex facta, de vulg. §. quæ ratione, de pupill. in tertia, militis, l. militis etiam, §. de militar. testamen. P. ¶ Diuiditur ¶ hæc vulgaris, in expressam, ta-citam & mixtam: quarum distinctionem ex formulis substitu-endi venari oportet. Formulæ vulgariter substituendi sunt. Si no. uerit institutus esse heres, si non possit esse, si moriatur ante aditam hereditatem, si non nascatur. Et istæ formulæ negatiue conceptæ respiciunt institutum. Aliæ vero respectu substituti, efferuntur affirmatiue, vt, Heres esto, vel substituo. Fit etiam verbis commu-nibus vulgaris, vt in reciproca & militari, vt in l. iam hoc iure, l. Lu-cius, l. centurio, de vulg. P. In summa, ex his duo colliguntur casus, quibus prospicitur per substitutionem vulgarem: vnus, quo in-stitutus nolit esse heres, alter, quo non possit, l. 3. C. de hered. instit.

Hinc

Hinc liquet expressam dici vulgarem, quando propriis verbis specialibus vel generalibus expresse substituitur ita, si non sit heres. l. i. in 2. resp. de vulg. aut, si noluerit esse heres, l. 2. Et l. cum proponas, C. de hered. insti. aut, si me vivo nascatur, l. Gallus Aquilius, de lib. Et posth. P. Generalibus & verbis fit expressa, per verbum, Substitutio. Quamobrem, in l. iam hoc iure, Et l. Lucius, de vulg. p. In reciproca, quae verbis generalibus fit, vulgaris substitutio intelligitur: nam ut voluit Baldus in l. prater, per illum textum, de ope. no. nuntiat. P. illud dicitur expressum, quod venit ex mente legis, vel ex generalitate verborum. Tacita porro substitutio vulgaris ea dicitur, quae non ex verbis testamenti, sed ex legitima mentis interpretatione a lege inducitur, ut quae continentur in expressa pupillari, d. l. iam hoc iure, de vulg. Et in l. quamuis de impub. C. ut si ita dictum a testatore, Titium & Seium instituo, eosq. iuicem substituo. Vbi tacita est substitutio, si alter esse non potuerit vel noluerit, l. cum in testamento, §. haec verba, de here. inst. l. iam hoc iure, Et l. Lucius, de vulg. l. Titius, in 2. 4. in l. i. §. de here. inst. Credit enim lex eam voluntatem fuisse testantis, ut in casum omnium succederet substitutus, & eum oblitum, aut morte praeventum, non expressisse, l. hac conu. i. i. §. at cum humana, qui testam. fac. non poss. C.

¶ Mixta ¶ vulgaris dicitur, quae respectu alicuius casus expressa est ratione autem alterius tacita. Vt si quis substituerit in alterum casum, si noluerit, vel in casum, si non potuerit heres esse institutus: in qua, casus expressus ad non expressum porrigitur, d. l. cum proponas, Et ibi §. si non, de hered. inst. l. §. C. de impub. Guill. Bene ad ca. Raynarius, ad vers. ab his liberis, nu. 4. 3. Sicuti prouiso Galli Aquilii, porrigitur ad quemcunque casum similem, in l. Gallus, §. et quid si tantum, de lib. Et posth. Et ibi in l. cum pater, §. hereditatem, de leg. 2. cum facile de similibus ad familia fiat transitus, l. in inutilis, §. acceptatio, Et l. si acceptatum, de acceptul. l. in rem, 2. 4. §. item quacunq. de rei vindic. Et verisimiliter testator de vtroque cauisset, si cogitasset, l. Lucius, §. Titius, de libe. Et posth. P. l. tale pactum, §. fin. de pact. Quinimo praesumitur testator in sua dispositione conformiter legem imitatus, & de eo cogitasse, quod lex cogitauit & disposuit, Bartol. in l. precibus, C. de impub. in l. i. §. duo, de acq. her. facit in argum. l. in mo. potest, de leg. 1. §. disponat, de nup. in aut. Legis autem dispositio, ut in vulgari vno casu expresso alter continetur, d. §. et quid si tantum, l. Gallus. Subinde sufficere dicunt iura, aliquid impleri per equipolens, l. si mater, Cod. de institution. sub con. fac. l. i. §. mand. P. l. Iulianus ait, de cond. & dem. P. l. fideicommissa, §. si cui, de lega. 3. l. seruo, de condit. indeb. cum sim.

¶ Finis ¶ propter quem inducta est substitutio vulgaris, ne si ne herede decedat testator, d. l. vni. in princ. Et §. pro secundo, de ca. toll. C. Explicat & Appianus Alexandrinus, dum de publicatione testamenti Iulii Caesaris post eius ne emagit, libr. 2. bello civil. Miserrandum inquit, vel inprimis visum est, cum Dec. Brutum, ex viuis percussoribus, inter secundos heredes scriptum populus cognouisset. Consuetudo nempe Romanorum in testamentis fuit, primis heredibus secundas addere: ut si primi heredes non adiuissent, nancicerentur ultimi. Rationes porro, quae permittunt testamenti factionem & institutionem, permittunt & suadent vulgarem substitutionem, in qua nihil aliud agitur, quam ut heres institutus inueniatur. ¶ Ceterum ¶ quod pertinet ad ius Gallicum, Tiraquellus existimauit in praes. tractat. Le mort saisi le vif, nume. 2. Boer. in consil. Bitur. tit. de testat. Leonar. Aleimus Lemonicensis, in tracta. substi. ca. 2. in Gallia locum non esse substitutioni vulgari. Quia ideo locus est vulgari, quia heres ante mortem non adierit hereditatem: nam si adisset expirat. l. post aditam, C. de impub. In Gallia autem, heres semper adiuisset censetur, propter generalem consuetudinem, quod mortuus fuit viuum, habeatque sine apprehensione corporali possessionem, qui potest heres esse, arg. l. heres in omne ius, de acq. her. P. Quemadmodum in suis iure civili receptum etiam, l. in suis, de lib. Et posth. P. l. in suis, de legit. her. l. 3. C. de iure delib. Quibus non ad stipulor. cum alii sint casus, quam si heres non adierit, quo institutus locum facere possit substituto. Et quidem vera esse posset in eo sententia illorum, & tolli, l. quoniam sororem, eo. sed aliunde, ad hoc vel locum habeat substitutio vulgaris oportet, quod deficiat spes institutionis, ut institutus non sit heres, nec possit esse heres per se, vel per alium, puta dominum vel patrem, l. si pater fami ias, de heredit. insti. P. l. cum proponas, C. cod. §. fin. de vulg. apud Iust. in qua repudiatur hereditatem vel lapsus est tempus ad eundem, Guill. Bene in verba, si ab his liberis, 2. nu. 4. Et Bartholom. Chassan. expresse

defendit, & in Burgundia & alibi substitutiones vulgares, pupillares, & alias non reiciat consuetudinibus, Chass. §. ad ver. ne ordonnances nu. 1. des successions, in consil. Burg. Citat. Et sex. in constitutionibus Parlamenti Burgundiae, §. des inventaires en quels eas ilz se denoient faire. Habent enim locum ibi rationes recepte substitutionis vulgaris ut alibi. Nempe, quod in subsidium institutionis deficientis ea egeamus, §. 1. de vulg. apud Iust. l. potest, P. Et quod interfit testatorum, heredes relinquere, & habere, §. 1. quib. ex caus. manum. non li. l. vni. in princ. de cad. toll. Ideo non inutiliter trademus paucis, quando ea locum habere possit, hoc est, quando substitutus vulgare succedat. ¶ In ¶ summa itaque dicimus, eam tunc locum habere, quando institutus succedere non potest: quod pluribus accidere potest modis, i. Si is institutus est, qui non est in rerum natura, puta, iam mortuus: tunc enim substitutus vocatur, l. vni, §. in primo, de cad. toll. Vel si natus non est, l. final §. final de insti. sub condit. fac. Cod. Vel 2. si institutus adhuc superstitite testatore decessit, dicta l. vni. §. pro secundo. Aut pendente 3. conditione, sub qua institutus est, dicta l. vni. §. fin. autem aliquid sub conditione, l. ab omnibus, §. 1. de leg. 1. 4. Si heres incapax sit, ut deportatus, qui institui non potuit, l. 1. §. 2. C. de hered. insti. nu. 5. Si institutio prima corruat, quod in ea filius sit praeteritus, l. 1. §. final de liber. Et posth. nu. 6. Si heres institutus non paruerit conditioni, sub qua institutus est, l. 1. §. 2. C. de insti. sub condit. fac. 7. Si heres institutus non adierit hereditatem, vel ante aditionem decesserit, d. l. vni. §. in nouissimo, de caduc. toll. l. quoniam sororem, de iure de ib. 8. Si expresse repudiet hereditatem institutus, l. heredes, 3. de impuber. Cod. vel si constitutum sit tempus eia iudice intra quod adeat, ut in l. curatoris de iure delib. Cod. & intra illud non adierit: quia postea non potest adire, l. quando, 3. de acquir. heredit. P. 9. Institutus si nolit esse heres ex testamento, sed omissa causa testati velit ab intestato testatori succedere, vocatur substitutus vulgaris, l. heres Cod. de impub. & praefertur causa testati causa intestati, l. antequam, Cod. com. de successio. l. quando, de regu. in cum sim. Et prouiso hominis, tollit prouisionem legis, l. §. C. de pa. conuen. l. maritus, de procur. C. l. 2. §. si duo, de bono. poss. sec. tab. P.

Quis praferatur in Successione testatoris, an Transmissarius instituti, an Substitutus vulgaris. Cap. 11.

- 1 Transmissarius in quibus, & in quibus competat, & sius heres quis dicatur. Item hereditas non adita quibus casibus transmittatur ad heredes, eo.
- 2 Transmissarius heredes praferuntur vulgaribus substitutis, & siq.
- 3 Sinitatem non tollit substitutus vulgaris.
- 4 Coniunctiuo nunc vincat transmissarium.
- 5 Transmissarius venit ex iudicio defuncti.

¶ Rdua ¶ certe & perdifficilis ex superioribus proxime explicatis proponitur quaestio, Mortuo instituto & transmittente, quis praferatur, an transmissarius, an substitutus: veniunt quippe aliqui ex legis auctoritate, & quodam privilegio ad hereditatem non aditam. Nam iure communi hereditas non adita non transmittitur, l. quoniam sororem, de iure delib. C. l. vni. §. in nouissimo, de caduc. toll. C. l. eam quam, C. de fiduciam. Exceptis tribus casibus, primus in iustitate: nam sius heres transmittit hereditatem non aditam patris, in ascendentes vel descendentes, & extraneos, ratione iustitiae, l. apud hostes, C. de suis & legit. l. br. l. 6. C. tit. 4. ca. vntre praeterito, de acq. heredit. Et l. 3. de iure del. C. Bartol. in l. de his qui ante aper. tab. C. Sius porro heres dicitur, qui & olim necessarius, filius, filia, nepos, neptis ex filio, & deinceps ceteri liberi, qui in potestate morientis modo fuerint. Sius quasi iuris, seu domesticus heres, non aliunde quam ex propria domo acceptus, qui viuo quoque patre dominus quodam modo existimatur, §. fin. autem, de here. qual. Et differ. l. in suis, de lib. Et posth. l. in suis, de suis & legit. m. P. De quo interrogatus aliquando Angelus Politianus, cum profiteretur se de omni quaestione responditurum, a Socino, obtinuit, ut refert Alciatus in fine lib. 4. de ver. sign. Explicat & rationem his verbis Iustinianus §. fin. aut. m. de hered. que ab int. deser. l. 3. In l. v. i. Si autem heredes sunt etiam ignorantes: Et licet furiosi sint, heredes possunt existere. Quia quibus ex causis ignorantibus nobis acquiritur, ex his causis & furiosis acquiri potest: Et statim a morte parentis quasi continuatur dominium. Secundus casus, in filius, filiabus, nepotibus, neptibus,